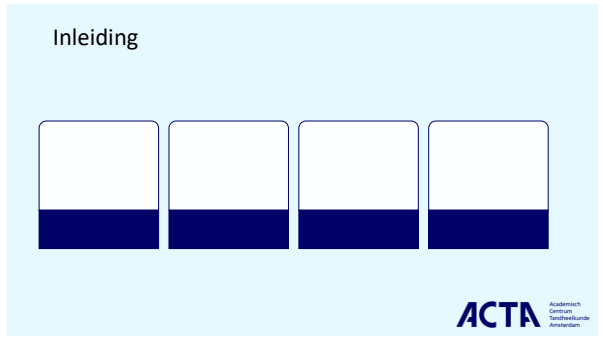
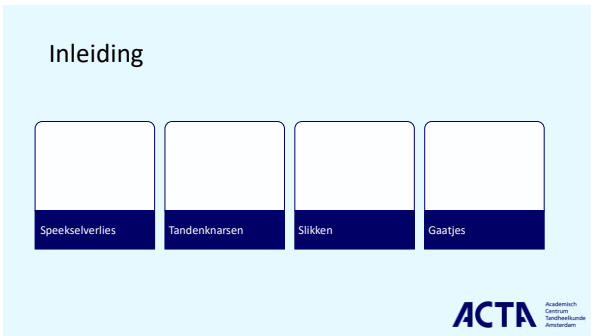

1

2

3

4

5

6

Mondgezondheid

bij Parkinson

- Mondhygiëne
  - Poetsfrequentie =
  - Gebruik stokers, ragers, floss ↓
    - Tremoren, stijfheid
- Mondgezondheid
  - Plaque ↑
  - Risico gaatjes ↑
  - Risico tandvleesontsteking ↑

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

7

Mondgezondheid

bij Parkinson

- Geen verschil in tandenloosheid
- Geen verschil in het wel of niet hebben van een kunstgebit

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

8

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson

Speekselverlies 5-80%

Droge mond 49-77%

Psychosociaal
Moeilijkheden met spraak
Aspiratie (verslikken)
Huidirritatie (mondhoeken)

Slechte adem
Gaatjes
Kauwen/slikken/smaakverandering
Prothese blijft moeilijker zitten
Schimmelinfecties mondholte

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

9

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson

Speekselverlies 5-80%

Droge mond 49-77%

Speekselverlies door te veel speeksel? Nee.....
bij Parkinson juist minder speeksel

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

10

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson

Speekselverlies 5-80%

Minder beweging gezicht/lippen
Minder automatisch slikken
Voorovergebogen houding

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

11

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson

Droge mond 49-77%

Rol van medicatie
Dopamine

ACTA Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

12

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson

- Niet alleen veranderingen **hoeveelheid** speeksel
- Maar óók veranderingen samenstelling van het speeksel (?)

Orale microbiom verandering

- Bescherm laagje speeksel
- Invloed op mondgezondheid?

13

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson: tips

- Genoeg hydratatie
- Vermijd dingen die de mond droog maken
- Speekselstimulatie (suikervrije kauwgum, xylimelts)
- Regelmatige controle tandarts

14

Mondgezondheid

speekselproblematiek bij Parkinson: conclusie

- Bij Parkinson vaker last van het gevoel van een droge mond
- Vaker minder speeksel
- Vaker last van speekselverlies/kwijlen (maar niet méér speeksel)
- Kan leiden tot een slechtere mondgezondheid

15

Naar de tandarts?

Drempels om naar de
tandarts te gaan

ORIGINAL ARTICLE **OPEN ACCESS**

Oral Health and Dental Health Care Experiences of Patients From the Netherlands With Parkinson's Disease: A Qualitative Study

Mered C. Verhoef | Karina E. Pijnsd | Daniëla M. Tholen | Miranda Reek | Frank Lobbezoo

Department of Orofacial Pain and Dysfunction, Academic Centre for Dentistry Amsterdam (ACTA), University of Amsterdam and Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, the Netherlands

Correspondence: Mered C. Verhoef (m.c.verhoef@acta.nl)

Received: 4 October 2024 | Revised: 1 April 2025 | Accepted: 25 April 2025

Funding: The authors received no specific funding for this work.

Keywords: education | oral health | Parkinson's disease | patients' voice | practice management | qualitative research

ABSTRACT

Background: Parkinson's disease patients have poorer oral health than their healthy peers. Insight into their own experiences is vital for improving dental care.

Objective: To better understand the experiences of Parkinson's disease patients' with their oral health and dental care.

16

Naar de tandarts

- Waar loopt de patiënt tegen aan? → **maak het bespreekbaar!**
- Hoe kan iemand geholpen worden?
  - Tijdstip/duur behandeling ON-OFF
  - Slikken/water in de mond
  - Schoonmaken tanden/kiezen
  - Extra fluoride / ondersteuning mondspoelmiddel (?)
  - Extra ondersteuning mondhygiënist
  - Bijtblokje? Rubberdam?

17

18

Naar de tandarts

*“Ik had een goede mondgezondheid, en opeens had ik 4 gaatjes.
Niemand die het begreep.”*

- Belang van onderwijs aan (toekomstige) tandartsen
- Mogelijkheden tot verwijzing naar gespecialiseerde tandarts

19

Geen patiënt is hetzelfde...

Tips: wat kan wél

- Elektrische tandenborstel
- Zittend poetsen
- Welk tijdstip op de dag poetsen?
- Niet spelen na poetsen

1 x per dag goed is beter dan 2 x per dag half

20

Tandenknarsen en kaakgewrichtsklachten bij patiënten met de ziekte van Parkinson

21

Inhoud

- Tandenvknarsen en Parkinson
- Kaakgewrichtsklachten en Parkinson
- Wat weten we nog niet? (Doel onderzoek)
- Belang van het onderzoek
- Onderzoeksonderdelen
- Ook meedoen?

22

Wat is tandenvknarsen?

- Wat is tandenvknarsen?
- *Bruxisme: repetitieve kauwspieractiviteit die wordt gekarakteriseerd door klemmen of knarsen met de tanden/kiezen, en/of fixeren van, of duwen met de onderkaak*
- 's nachts of overdag
- 8 procent van de bevolking knarst
  - Tieners (vooral meisjes) knarsen meer, ouderen (>65 jaar) knarsen minder
  - ? procent van de Parkinson patiënten knarst

23

Oorzaak tandenvknarsen?

- Oorzaak: onbekend (invloed verschillende factoren)
  - Psychosociaal: stress, angst
  - Biologische factoren: verstoorde ademhaling tijdens slaap
  - Andere factoren: **medicatie**, alcohol, roken

24

Gevolgen van tandenknarsen

- Mogelijke **negatieve** gevolgen:
  - Kapot gaan of slijten van tanden en kiezen
  - Pijn tanden/kiezen/kaken
  - Problemen met kauwen of eten

Tandenknarsen alleen maar slecht?

25

Gevolgen van tandenknarsen

- Maar óók mogelijke **positieve** gevolgen:
  - Meer speekselproductie (voorkomen droge mond)
  - Sterker maken van de luchtwegen (voorkomen slaappneeu)
  - Sterker maken bot (voorkomen botontkalking)
  - Extra kauwspieractiviteit (voorkomen cognitieve achteruitgang)

26

Gevolgen van tandenknarsen

- Extra kauwspieractiviteit
- Doorbloeding hersenen omhoog
- Stimuleert het denken

Maar let op: overbelasting

27

Tandenknarsen en parkinson

- Vragenlijststudies
- Tandenknarsen 's nachts ↑ dan bij controles (24%)
- Tandenknarsen overdag ↑ dan bij controles (46%)
- Tandenknarsen? Kaakklappen? Dyskinesiën?

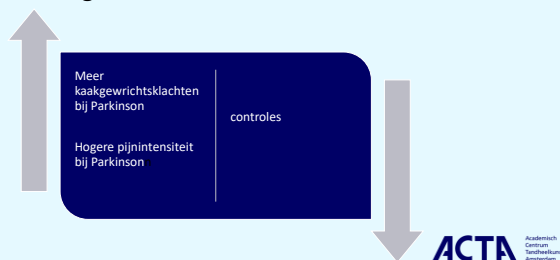
28

Wat zijn kaakgewrichtsklachten?

- Wat zijn kaakgewrichtsklachten?
  - Pijn of vermoeidheid van de kauwspieren
  - Lastig openen van de mond
  - Pijn aan het kaakgewricht
  - Knappende of krakende geluiden
  - Pijn bij het oor/nekpijn/hoofdpijn

29

Kaakgewrichtsklachten en Parkinson

30

Wat weten we nog niet?

- Hoeveel % van de parkinsonpatiënten knarst?
- Hoeveel % van de parkinsonpatiënten heeft last van kaakgewrichtsklachten?
- Welke factoren hebben te maken met tandenknarsen en/of kaakgewrichtsklachten bij parkinsonpatiënten?

31

Belang van dit onderzoek

- Kwaliteit van leven
- Meerdere zorgverleners samen: neuroloog en tandarts (gnatholoog)
- Bijdrage behandeling elke patiënt
  - Klachten op tijd herkennen, voorkomen en/of verminderen
  - Op tijd verwijzen naar tandarts (gnatholoog), kaakfysio etc.

32

Onderzoek: tandenknarsen en kaakgewrichtsklachten bij patiënten met de ziekte van Parkinson

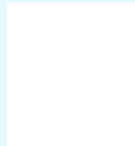

33

2. Mondonderzoek: voorbeelden

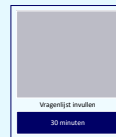
34

Onderzoek: tandenknarsen en kaakgewrichtsklachten bij patiënten met de ziekte van Parkinson

35

Onderzoek: tandenknarsen en kaakgewrichtsklachten bij patiënten met de ziekte van Parkinson

36

Belangrijk om te weten

- Vragenlijst invullen → **thuis**
- Mondonderzoek → **thuis of op ACTA** (naast de VU)
- Slapen met apparaat thuis → **thuis**
- Invullen dagboek → **thuis**

Evt reiskosten/parkeervergoeding

37

Ook meedoen?

- U kunt mee doen als:
  - U de ziekte van Parkinson hebt
  - Boven de 18 jaar bent
- OF
- Als u geen ziekte van Parkinson hebt
- Boven de 50 jaar bent
- Als u geen bloedverwant hebt met de ziekte van Parkinson

DEELNEMERS GEZOCHT
voor onderzoek Landenkansen en kaakgewrichtsklachten bij patiënten met de ziekte van Parkinson

U bent meedoen aan dit onderzoek:

- als u de ziekte van Parkinson hebt
- boven de 18 jaar bent
- of
- als u geen ziekte van Parkinson hebt
- boven de 50 jaar bent
- als u geen bloedverwant hebt met de ziekte van Parkinson

Interesse of wilt u meer weten? → scan de QRcode:

- afbeelding naar: <https://mondzorgparkinson.nl>
- of mail naar: landenkansen.parkinson@acta.nl

38

Veelgestelde vragen

Kan ik meedoen als ik niet knars of geen kaakgewrichtsklachten heb?
JAZEKER

Kan ik meedoen als ik een kunstgebit of prothese heb?
JAZEKER

Kan ik meedoen als ik een Deep Brain Stimulator (DBS) heb?
JAZEKER (alleen het slapen met het apparaat slaat u over)

39

Ervaringen van deelnemers tot nu toe

"Ik hoop dat jullie geholpen zijn met mijn bijdrage, ik heb in ieder geval weer wat meer inzicht gekregen en ben gemotiveerd om mijn bijdrage 's nachts te dragen."

"Dank je wel voor vanmiddag, want het was een prettige ervaring. Mijn kaakspieren voelde ik wel, maar alles voor de wetenschap."

40

<https://youtu.be/YhGub8g1BvQ>

41

Kauwen en de ziekte van Parkinson

<https://mondzorgparkinson.nl/>

Meer informatie 2022

42

Orofaciale pijn en disfunctie bij de ZvP

Received: 30 April 2022 | Revised: 19 August 2022 | Accepted: 25 August 2022
DOI: 10.1002/ej.2011

EJP

REVIEW ARTICLE

Orofacial pain and dysfunction in patients with Parkinson's disease: A scoping review

Merel C. Verhoeff¹ | Michail Koutris² | Sharine Tambach¹ | Denise Eikenaar¹ |
Ralph de Vries³ | Henk W. Berendse⁴ | Karin D. van Dijk^{3,4} | Frank Lobbezoo⁵

Mensen met de ZvP vergeleken met gezonde ouderen:

Meer orofaciale pijn, ofname maximale bijtkracht, meer bruxisme, meer kauwproblemen

Verhoeff et al., 2022